

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucí práce

Autorka práce: Bc. Anna Jeřábková

Název práce: „Vývoj veřejných politik ve vztahu k matkám samoživitelkám v letech 1989 – 2015 v České republice“

Autorka posudku: Mgr. Eva Hejzlarová, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Anny Jeřábkové s názvem „Vývoj veřejných politik ve vztahu k matkám samoživitelkám v letech 1989 – 2015 v České republice“ je v kontextu studia veřejných politik unikátní. Samoživitelství jako problémová situace je často zpracováno jak studenty/kami programu veřejná a sociální politika, tak akademickou obcí – v tomto případě tedy není originální téma, ale spíše uplatněná perspektiva, která sleduje vývoj legislativy cílící na samoživitelky v období 25 let. Diplomová práce díky tomu přináší netriviální až překvapivé závěry a poznatky – jmenujme např. faktickou neexistenci parlamentní debaty v případě legislativních úprav týkajících se samoživitelek nebo proměnu policy designu v rámci tohoto období, která může vést k diskuzím o tom, jak samoživitelky jako cílová skupina z české veřejné politiky v podstatě „mizí“. I řemeslně je diplomová práce na dobré úrovni, a lze tak konstatovat, že Bc. Anna Jeřábková jejím napsáním prokázala schopnost uchopit zajímavé téma, trpělivě sbírat a analyzovat data a kvalitně záměr zpracovat. Nyní již podrobně k jednotlivým aspektům práce.

Struktura diplomové práce je přehledná a logická: Úvod, 1. Uvedení do kontextu (obsahující statistické údaje a výsledky tuzemských výzkumů a historický kontext), 2. Cíle práce a výzkumné otázky, 3. Metodologie, 4. Teoretická východiska, 5. Vývoj legislativy týkající se samoživitelek v letech 1990-2015, 6. Policy design týkající se samoživitelek v letech 1990-2015, 7. Sociální konstrukce cílové populace samoživitelek 1990-2015, 8. Diskuse, 9. Závěr.

Cíle a výzkumné otázky jsou formulovány zdařile a naplněny, resp. zodpovězeny. Ve chvíli, kdy se ukázalo, že teorie sociální konstrukce cílových populací není schopná vysvětlit proměny designu dokonale, zařadila Bc. Anna Jeřábková operativně do diskuze dva další koncepty, které by mohly pro vysvětlení politik být příhodnější (byť mají spíše pomocný charakter): path dependence a koncept depolitizace.

V **metodické části** jsou podrobně popsány jednotlivé kroky sběru a analýzy dat. Autorka popisuje jednak relativně komplikované shromažďování legislativních norem (legislativní terminologie stran samoživitelek je extrémně roztříštěná) a stenografických záznamů a jiných podkladů k právním úpravám, kvůli kterým bylo třeba komunikovat jak s parlamentní knihovnou, tak s jednotlivými ministerstvy. V závěru neopomíná kapitoly tematizovat omezení výzkumu.

Jako **teoretickou oporu** si Bc. Anna Jeřábková zvolila teorii sociální konstrukce cílových skupin (TSKCP), kterou v příslušné kapitole náležitě vysvětluje. Výběr TSKCP ospravedlnila předpokladem, že samoživitelky jsou jedna z „ukázkových“ cílových populací, na nichž se TSKCP demonstruje, a to jak v zahraničí, tak v Česku. Jak jsem již uvedla výše, za přínosné

považuji uvedení dalších teoretických konceptů v momentě, kdy se ukázalo, že TSKCP na uvedených datech funguje jen částečně.

Analytická část tvoří největší přidanou hodnotu diplomové práce. Autorka nejprve v kapitole 5 typizuje legislativní dokumenty podle tematických oblastí a stručně nastiňuje jejich obsah, následně přehledně ukazuje, jak se legislativa měnila v čase (zde bych ocenila zejména názorné grafy – např. graf č. 1, č. 2), a posuzuje tento vývoj z různých perspektiv. V kapitole 6 se pak blíže věnuje policy designu, konkrétně benefitům a zátěžím, které s sebou legislativní normy nesou. Kapitola 7 pojednává o sociální konstrukci – shrnuje jak dostupné poznání, tak úryvky ze stenografických záznamů jednání parlamentu věnovaným příslušné legislativě. V diskuzi (kap. 8) pak autorka vysvětluje některá svá zjištění prostřednictvím dalších teoretických konceptů a mj. formuluje, že samoživitelky jako tradičně vyhraněná cílová populace z české veřejné politiky „mizí“ (minimálně z úrovně celostátně platné legislativy).

Po **jazykové stránce** a po **stránce formálních náležitostí** dostává diplomová práce standardům, jež jsou na tento typ závěrečných prací kladeny.

Na diplomové práci oceňuji zejména originální perspektivu, vhodné uplatnění teorií (hlavní i doplňkových) a trpělivost při shromažďování a třídění enormního množství dat. Na diplomové práci jsem neshledala žádné vážnější nedostatky. Diplomovou práci Bc. Anny Jeřábkové na základě výše napsaného **rozhodně doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit známkou výborně.

Otázky k obhajobě diplomové práce:

- 1) Vaše práce je pojata konstruktivisticky – nezajímalo Vás primárně, zda legislativa funguje, ale jak je konstruovaná z hlediska TSKCP a jaký je obraz samoživitelek. Mohla byste se nyní pokusit změnit perspektivu a jednotlivé typy legislativních norem zhodnotit z „věcného“ hlediska?
- 2) Významnou roli hrají v politice adresované samoživitelkám vyhlášky. Považujete legislativní proces, v rámci kterého jsou vytvářeny, za dobře nastavený?

V Praze dne 5. června 2017

Mgr. Eva M. Hejzlarová